

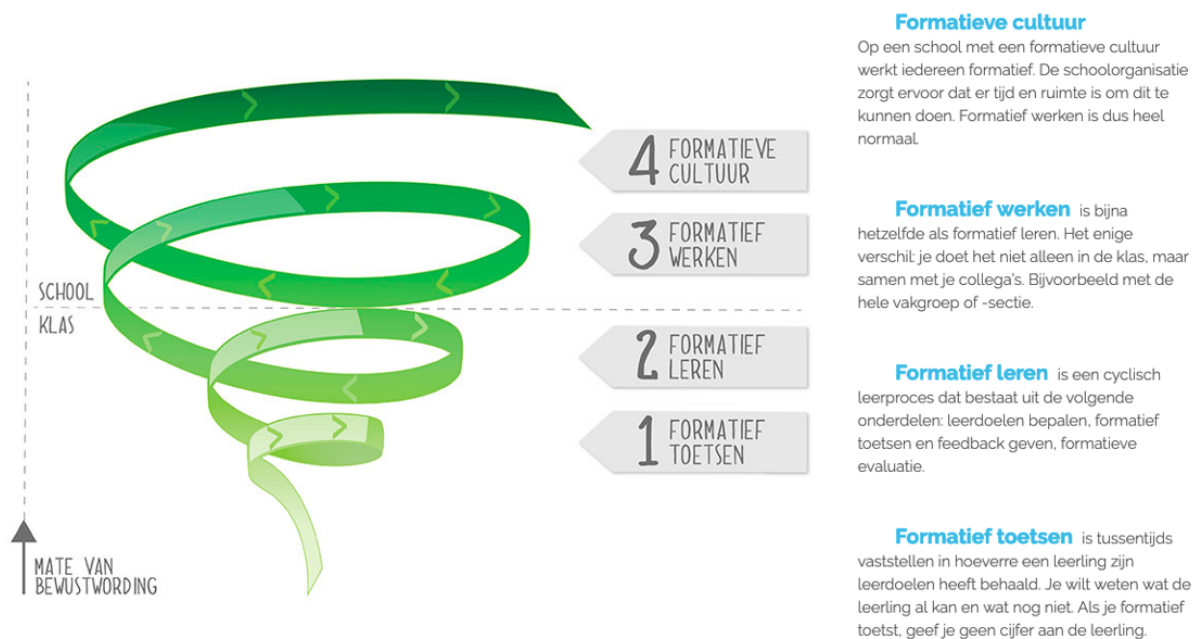
Toetsbeleid het Stedelijk Lyceum Zutphen

Inleiding

Op Het Stedelijk Lyceum staan de speerpunten *coaching* en *maatwerk* centraal. We richten ons op het begeleiden van leerlingen bij hun leerproces. De vakdocent ondersteunt de leerlingen bij het behalen van de leerdoelen en stelt zich coachend op. Om het toetsbeleid bij deze werkwijze te laten aansluiten, maken we gebruik van de ruimte die de huidige wet- en regelgeving geeft aan scholen.

Uitgangspunten

We streven naar een formatieve cultuur¹ (zie afbeelding), duidelijke leerdoelen per vak en het bieden van keuzes aan leerlingen. We willen stimuleren dat leerlingen echt gaan leren, mede door bewuster bezig te zijn met hun eigen leer- en keuzeproces. Door heldere leerdoelen, tussentijdse formatieve meetmomenten en gerichte feedback leren leerlingen beter (en meer). De vakdocent ondersteunt (coacht) de leerling op vakniveau in de lessen en maatwerkuren. De coach ondersteunt de leerling bij de coördinatie van het leren, bij het plannen en bij het maken van keuzes.

Formatieve toetsen maken het proces richting leerdoel zichtbaar en zijn dus een belangrijke stap op weg naar het beheersen of afsluiten van een leerdoel. Summatieve toetsen hebben een afsluitend karakter. Als dit proces van leren en feedback geven goed doorlopen wordt, kan het resultaat van een summatieve toets voor een leerling nooit een verrassing zijn. En minstens net zo belangrijk: als dit proces goed doorlopen wordt dan weet de docent of de leerlingen voldoende voorbereid zijn om de afsluitende toets met goed gevolg af te sluiten en wordt niemand verrast door het resultaat.

¹ bron model: leerlab Formatief

Formatieve meetmomenten zijn van cruciaal belang, zodat voor de leerling duidelijk zichtbaar wordt wat al goed gaat en wat er nog nodig is om het leerdoel te bereiken. Hierdoor stimuleren we de ontwikkeling en het reflectievermogen van de leerling en verlagen we de toetsdruk².

Leerlingen krijgen alleen voor summatieve toetsen een cijfer. We beperken het aantal summatieve toetsen per jaar en per vak in alle leerjaren, omdat toetsen slechts een middel is en geen doel.

Afspraken

- Per leerjaar en per vak wordt per periode maximaal één summatieve toets gegeven. Elk vak geeft dus in de derde klas³ maximaal drie summatieve toetsen per jaar en in de vierde en vijfde klas maximaal vier summatieve toetsen per jaar. Dit kunnen schriftelijke toetsen zijn maar ook (afsluitende) praktische opdrachten⁴.
- Summatieve toetsen worden in het begin van het schooljaar ingepland en op de studiewijzer in SOM gezet door de vakdocent, zodat een lange termijn planning voor de leerling mogelijk is. Bij de start van het schooljaar wordt de totale toetsbelasting voor de leerlingen nog een keer bekeken. Mogelijk moet er hier en daar nog geschoven worden om ervoor te zorgen dat de toetsdruk ook voor de leerlingen evenredig over het jaar wordt verspreid. Als er iets verschoven moet worden, doen we dat uiteraard in overleg met de betreffende docent(en).
- Een summatieve toets is een goede afspiegeling van de gestelde leerdoelen. Idealiter maken de leerlingen aan het begin van de periode een instaptoets zodat ze weten naar welk einddoel ze moeten toewerken. We hebben hier de afgelopen weken in de derde klas al hele mooie voorbeelden van gezien.
- De beoordelingscriteria (puntenverdeling) worden altijd vastgesteld en inzichtelijk gemaakt voor leerlingen voorafgaand aan het afnemen van de summatieve toets. De toets zelf voldoet aan de criteria van toetsmodellen zoals RTTI.
- Voor summatieve toetsen geldt een nakijktermijn van tien werkdagen en voor PO's 20 werkdagen.
- Summatieve toetsen mogen in principe niet herkanst worden in leerjaren zonder schoolexamen. In overleg met de docent kan de leerling aan het einde van het schooljaar maximaal 2 resultaatsverbeteringstoetsen maken (maximaal 1 per vak).
- In klassen van hetzelfde niveau worden dezelfde summatieve toetsen met dezelfde normering afgenomen.
- De leerdoelen per vak en niveau zijn helder omschreven door de secties en staan vermeld op een leerdoelenlijst in SOM⁵.
- De docent biedt op diverse momenten formatieve toetsen aan en geeft leerlingen regelmatig feedback op hun voortgang van het leren. Alternatief kan de leerling ook zelf om een formatieve toets vragen.
- De docent vervult een coachende rol tijdens het proces door het geven van feedback (huidige niveau), feedup (doelniveau) en feedforward (strategie om doelniveau te bereiken).
- De vakdocent begeleidt de leerling in zijn keuzes en leerproces op vakniveau.
- De coach stimuleert vanuit zijn helicopterview de leerling bij het maken van weloverwogen keuzes en let ook op een evenredige verdeling van de aandacht over de vakken.

---

² In leerjaren met pta/schoolexamen is het pta leidend. In 2020/21 werken de 5^e en 6^e klassen volgens het pta "oude stijl" en de 4^e klassen volgens pta "nieuwe stijl".

³ Periode 4 in klas 3 is vanwege de vervroegde profielkeuze cijfervrij.

⁴ Hiervan uitgezonderd zijn vakken zonder centraal examen. Zie hiervoor ook document kaders pta. Binnenkort beschikbaar.

⁵ De leerdoelen kunnen worden verantwoord vanuit de SLO-leerdoelenkaart, ERK of eindtermen

Vervroegde profielkeuze in leerjaar 3

In leerjaar 3 maken alle leerlingen een profielkeuze⁶. Ze maken in dit leerjaar kennis met tal van nieuwe (mono)vakken. Het is van groot belang dat de leerlingen een goed beeld krijgen van de vakken die ze nog niet eerder hebben gehad (en hetzelfde geldt natuurlijk voor de vakken die ze al wel eerder hebben gehad maar waar ze ook een keuze in mogen maken). Het is onze taak om de volgende vragen van leerlingen te beantwoorden:

- wat is de kern van dit vak, wat leer ik hier eigenlijk;
- welke (algemene) vaardigheden heb ik nodig om dit vak straks ook te kunnen kiezen als eindexamenvak;
- waar is dit vak nuttig voor, wat kan ik er later mee;
- heb ik voldoende belangstelling en kennis om in dit vak eindexamen te doen;
- in welk beroep, beroepen kom ik dit vak op de een of andere manier weer tegen;
- waarom is de docent zo gepassioneerd voor dit vak.

Naast het beantwoorden van bovenstaande vragen is het andersom natuurlijk ook belangrijk om als docent een inschatting te kunnen maken of de leerlingen uit jouw klas in staat zijn om over een paar jaar eindexamen voor jouw vak te kunnen doen. Hierbij is motivatie misschien wel de belangrijkste 'graadmeter'.

Omdat we in leerjaar drie werken met vervroegde profielkeuze, is het belangrijk voldoende tijd te besteden om bovenstaande vragen te beantwoorden. Tijdens het eerste semester besteed je aandacht aan deze vragen. In februari moet je van al je leerlingen kunnen aangeven of ze onder niveau werken voor jouw vak, op niveau of misschien al boven niveau. Je kunt dit advies onderbouwen met summatieve toetsen, maar dat hoeft niet perse. We zullen hier de komende weken nog over in gesprek gaan met de docenten die volgend jaar les gaan geven in de derde klassen.

De vervroegde profielkeuze houdt in dat leerlingen in principe alle derde klas vakken⁷ volgen tot de meivakantie en na de meivakantie alleen verder gaan met hun profielvakken.

Het doel van deze laatste periode is het versterken van de basis van de gekozen vakken. De vraag wat een leerling nodig heeft om succesvol te kunnen beginnen in de bovenbouw staat in deze periode centraal. Elke sectie bepaalt aan welke leerdoelen de leerlingen moeten werken om een goede basis te hebben voor de bovenbouw. Deze leerdoelen worden vooraf zichtbaar gemaakt voor leerlingen en worden bijgehouden in SOM. In deze periode worden geen cijfers gegeven.

Implementatie

Vanaf schooljaar 2020/21 gaan we in alle 3^e en 4^e klassen van Het Stedelijk deze werkwijze toepassen. De pilot in klas 3, periode 4 2019/20 is reeds begonnen.

---

⁶ Zie ook "bevorderingsbeleid" en "vervroegd afsluiten van vakken in lyceum 3".

⁷ Zie lessentabel.